

Τα επιχειρήματα της Αθήνας για την επανένωση των Γλυπτών

/ [Επικαιρότητα](#)

Με την προτροπή προς τον Βρετανό ομόλογο του, Μπόρις Τζόνσον, «κύριε πρωθυπουργέ είναι ώρα να αδράξουμε αυτή τη στιγμή» ο πρωθυπουργός, Κυριάκος Μητσοτάκης, αναφέρει αναλυτικά τα επιχειρήματα της Αθήνας για την επανένωση των Γλυπτών του Παρθενώνα στο Μουσείο της Ακρόπολης σε άρθρο του, που δημοσιεύεται σήμερα στη βρετανική εφημερίδα, «The Mail on Sunday».

Στο συγκεκριμένο άρθρο ο κ. Μητσοτάκης υπογραμμίζει πως ο Βρετανός ομόλογος του δεσμεύθηκε πως δεν θα εμποδίσει την έναρξη ενός διαλόγου για το μέλλον των Γλυπτών, ανάμεσα στην ελληνική κυβέρνηση και το Βρετανικό Μουσείο, επικαλείται την πλειοψηφία της βρετανικής κοινής γνώμης, που, όπως λέει, διάκειται θετικά στο διαχρονικό ελληνικό αίτημα, αναφέρεται στην ομόφωνη απόφαση της Unesco περί επιστροφής των Γλυπτών και επαναφέρει την πρόταση του

ότι η ελληνική κυβέρνηση θα μπορούσε «να επιτρέψει να εκτεθούν στο Βρετανικό Μουσείο κάποια από τα πλέον εμβληματικά δημιουργήματα παγκοσμίως, έργα τέχνης, που ουδέποτε έχουν βρεθεί εκτός Ελλάδας».

Ακολουθεί αναλυτικά το άρθρο του πρωθυπουργού, Κυριάκου Μητσοτάκη στην βρετανική εφημερίδα «The Mail on Sunday»:

Πολύ λίγοι πρώην Πρωθυπουργοί της Βρετανίας σπούδασαν Κλασικές Σπουδές στο πανεπιστήμιο. Ακόμα λιγότεροι έχουν μιλήσει με τόση έμφαση για την επιρροή της Αρχαίας Ελλάδας στη διαμόρφωση της πολιτικής τους σκέψης. Κανένας, υποθέτω, δεν έχει αποκαλέσει έναν Αθηναίο πολιτικό του 5ου αιώνα π.Χ. έναν από τους ήρωές του.

Και ύστερα ήρθε ο Μπόρις Τζόνσον, πάντοτε ακολουθώντας τον δικό του δρόμο. Ο σημερινός Πρωθυπουργός της Βρετανίας έχει κάνει και τα τρία: Σπούδασε Κλασικές Σπουδές στην Οξφόρδη. Έχει μια βαθιά κατανόηση της προσφοράς του πολιτισμού της κλασικής εποχής στον σύγχρονο κόσμο. Έχει, ακόμη, και μια προτομή του Περικλή, ο οποίος αποτελεί έναν από τους ήρωές του.

Ο Μπόρις Τζόνσον καταλαβαίνει σε μεγαλύτερο βαθμό από τους περισσότερους τον μοναδικό δεσμό που συνδέει τη σύγχρονη εποχή με την αρχαία ιστορία.

Γι' αυτό τον λόγο, όταν τον συνάντησα την περασμένη εβδομάδα στην Ντάουνινγκ Στριτ, μου είπε ότι κατανοούσε πόσο έντονα είναι τα συναισθήματα του ελληνικού λαού σε ό,τι αφορά μία από τις λίγες διαχωριστικές γραμμές ανάμεσα στην Ελλάδα και στο Ηνωμένο Βασίλειο: τι μέλλει γενέσθαι με τα Γλυπτά του Παρθενώνα.

Τα γλυπτά φιλοτεχνήθηκαν από τον Έλληνα γλύπτη Φειδία και έχουν τη μορφή ζωφόρου που αρχικά κοσμούσε τον σπουδαίο ναό. Το μεγαλύτερο μέρος της ζωφόρου διασώζεται σήμερα και παραμένει στην Αθήνα. Το τμήμα που αφαιρέθηκε παράνομα από τον Λόρδο Έλγιν παραμένει, ωστόσο, αποκλεισμένο μέσα στο Βρετανικό Μουσείο, σχεδόν 2.500 χιλιόμετρα μακριά από το αληθινό του σπίτι και αποκομμένο τόσο από την πόλη όσο και από το παγκόσμιο μνημείο στο οποίο αναντίρρητα ανήκει.

Αρκεί να περιηγηθεί κανείς για λίγα λεπτά την πανέμορφη αίθουσα με τη γυάλινη διαφανή πρόσοψη, στον τρίτο όροφο του Μουσείου της Ακρόπολης στην Αθήνα, και δεν είναι δύσκολο να κατανοήσει τι εννοώ.

Το μουσείο βρίσκεται μόλις λίγες εκατοντάδες μέτρα νότια του ίδιου του Παρθενώνα και για τα περισσότερα από τα γλυπτά είναι το σπίτι τους. Είναι το μοναδικό σημείο στον κόσμο όπου μπορεί κανείς να θαυμάσει τα γλυπτά σε ένα χώρο που τα συνδέει με το μνημείο, καθώς στέκεται μπροστά σε 2.500 χρόνια

ιστορίας και αντικρίζει την πανοραμική θέα του ναού.

Είναι το σωστό σημείο, το καλύτερο σημείο και το μοναδικό σημείο όπου μπορεί να εκτιμήσει κανείς την πολιτιστική και ιστορική σημασία των γλυπτών εκεί που ανήκουν.

Είναι ακριβώς η χάρη αυτής της συμμετρίας που καθιστά τον διαχωρισμό των γλυπτών που βρίσκονται στο Λονδίνο από την κύρια συλλογή στην Αθήνα ένα τόσο μεγάλο κενό. Ένα κενό που είναι αδύνατο να αγνοήσει κανείς.

Η σημασία τους είναι παγκόσμια και χωρίς τα γλυπτά που λείπουν δεν μπορεί να θαυμάσει κανείς στην ολότητά τους τη ζωφόρο αλλά και τον ίδιο τον Παρθενώνα.

Αντί για τα γλυπτά, γύψινα εκμαγεία βρίσκονται στις θέσεις που ανήκουν στα αυθεντικά έργα -ή, σε κάποιες περιπτώσεις, οι προθήκες είναι άδειες. Μία θλιβερή απόδειξη ότι λείπει ένα μέρος από αυτό το ανεκτίμητο κομμάτι της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς.

Η φετινή χρονιά είναι η 200ή επέτειος από την έναρξη της επανάστασης για την ανεξαρτησία από την Οθωμανική Αυτοκρατορία, ενός πολέμου κατά τον οποίο η Βρετανία στάθηκε στο πλευρό της Ελλάδας στον αγώνα για την ελευθερία.

Τι θα μπορούσε να αποτελέσει σπουδαιότερη απόδειξη του οράματος του Πρωθυπουργού Τζόνσον για μια νέα, γεμάτη αυτοπεποίθηση, ανοιχτή και πραγματικά «Οικουμενική Βρετανία» (Global Britain) από το να κάνει η κυβέρνησή του το γενναίο βήμα προς τα εμπρός και, από κοινού με το Βρετανικό Μουσείο, να επιστρέψει τα Γλυπτά του Παρθενώνα;

Σε τέτοια περίπτωση, η Ελλάδα είναι έτοιμη να εξετάσει, από την πλευρά της, να επιτρέψει να εκτεθούν στο Βρετανικό Μουσείο κάποια από τα πλέον εμβληματικά δημιουργήματα παγκοσμίως, έργα τέχνης που ουδέποτε έχουν βρεθεί εκτός Ελλάδας.

Άλλωστε, μουσεία και πινακοθήκες όλο και περισσότερο επιστρέφουν, μοιράζονται, δανείζουν και συνεργάζονται.

Κοιτάξτε για παράδειγμα την εξαιρετική νέα έκθεση στο Μουσείο Επιστημών του Λονδίνου, «Ancient Greeks: Science and Wisdom», την οποία εγκαινίασα την περασμένη εβδομάδα. Στο πλαίσιο αυτής της έκθεσης δεν έχουν συγκεντρωθεί έργα μόνο από την Ελλάδα και το Ηνωμένο Βασίλειο, αλλά από πολλές άλλες χώρες και συλλογές.

Ασφαλώς, η επανένωση των γλυπτών δεν αποτελεί θέση μόνο της ελληνικής κυβέρνησης. Είναι επίσης η ομόφωνη θέση της Διακυβερνητικής Επιτροπής της UNESCO για την Επιστροφή των Πολιτιστικών Αγαθών στις Χώρες Προέλευσης

(ICPRCP).

Τον Σεπτέμβριο η Επιτροπή επέκρινε την άρνηση της βρετανικής πλευράς να αντιμετωπίσει αυτό το ζήτημα, λέγοντας πως «η υπόθεση έχει διακυβερνητικό χαρακτήρα και επομένως η υποχρέωση επιστροφής των Γλυπτών του Παρθενώνα εναπόκειται αποκλειστικά στην κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου».

Πολλοί Βρετανοί φαίνεται να συμφωνούν. Οι δημοσκοπήσεις δείχνουν ότι τα τελευταία χρόνια όλο και περισσότεροι τάσσονται υπέρ της επιστροφής των Γλυπτών στην Ελλάδα. Το Βρετανικό Μουσείο ασφαλώς θα υποστήριζε ότι η επιστροφή των γλυπτών θα είναι μόνο η αρχή -δηλαδή μία κίνηση που θα το ανάγκαζε να επιστρέψει και άλλα αντικείμενα.

Δεν θα ήταν. Πιστεύουμε ότι τα γλυπτά είναι μία ξεχωριστή και μοναδική περίπτωση.

Πράγματι, ο Λόρδος Έλγιν ενήργησε παράνομα. Χρησιμοποιώντας δυναμίτη και σιδερένιους λοστούς κυριολεκτικά έσπασε τις μαρμάρινες ανάγλυφες παραστάσεις ώστε να τις αποσπάσει από τις βάσεις τους, προκάλεσε ζημιές στον Παρθενώνα και έστειλε τα γλυπτά εκτός Ελλάδας στις αρχές του 19ου αιώνα.

Στο τέλος της ημέρας, όμως, η διαφωνία μας δεν περιορίζεται στην ιδιοκτησία ή τη νομιμότητα. Γιατί μιλάμε κυρίως για μία σημαντική υπόθεση με πολιτική και ηθική διάσταση, η οποία έχει και μία σχετικά απλή τεχνική διάσταση.

Η επανένωση των Γλυπτών θα ήταν πολύ πιο εύκολη εάν η βρετανική κυβέρνηση αναιρούσε τους πολιτικούς περιορισμούς που «δένουν τα χέρια» του Βρετανικού Μουσείου, υπό τη μορφή του Βρετανικού Νόμου Περί Μουσείων του 1963.

Τώρα, με δεδομένο ότι ο Πρωθυπουργός Τζόνσον μου είπε ότι δεν θα εμποδίσει την προσπάθεια της Ελλάδας να ξεκινήσει επίσημο διάλογο με το Βρετανικό Μουσείο για το μέλλον των Γλυπτών, η εκτίμησή μου είναι ότι τα πράγματα θα είναι διαφορετικά. Ότι δεν θα παρεμποδίσει οποιαδήποτε μελλοντική συμφωνία.

Και ότι, αντ' αυτού, ο Πρωθυπουργός θα επιδιώξει την τροποποίηση της σχετικής νομοθεσίας για να επιτρέψει την επιστροφή των γλυπτών.

Ένα είναι σίγουρο. Οι δεσμοί που συνδέουν την Ελλάδα και το Ηνωμένο Βασίλειο έχουν ιστορία αιώνων.

Αυτή η σχέση είναι σήμερα ισχυρή και ανθεκτική. Αλλά δεν μπορούμε να προσποιηθούμε ότι είναι ολοκληρωμένη. Γι' αυτό ελπίζω πως Λονδίνο και Αθήνα θα συνεργαστούν για να αποκαταστήσουν αυτή την αδικία που βαραίνει τις καρδιές όλων των Ελλήνων.

Ο σπουδαιότερος ποιητής σας, ο Λόρδος Βύρων, ήταν ένας από τους πολλούς Βρετανούς που αγωνίστηκαν στο πλευρό μας για την Ανεξαρτησία της Ελλάδας. Το 1824 ο Βύρων πέθανε ως ήρωας για την Ελλάδα, μετά τη δεύτερη πολιορκία του Μεσολογγίου.

Σχεδόν 200 χρόνια μετά το θάνατο του Βύρωνα, πιστεύω ότι ο Μπόρις Τζόνσον, ως μελετητής της κλασικής εποχής, αντιλαμβάνεται ότι έχει μια μοναδική ευκαιρία να αδράξει τη στιγμή αυτή, και αυτή η γενιά, να είναι εκείνη που επιτέλους θα επανενώσει τα Γλυπτά του Παρθενώνα. Κύριε Πρωθυπουργέ, είναι ώρα να αδράξουμε αυτή τη στιγμή.

ΑΠΕ ΜΠΕ